Vi gir’ naturen plads – med vilje!

Naturagenterne bidrager gerne med gode ideer til vild makeover…

Udarbejdet af Henrik Grüttner

Version: 29-04-2021

Naturagenter

Hvem er vi?

- 15 rare engagerede frivillige, som vil bruge tid på at hjælpe andre i gang med at få mere natur på fritidshusgrundene
- Trænede af Jørgen Stoltz i at se mulighederne og komme med gode ideer…
- Typisk pensionister… - idet projektet er støttet af Grønt Guld

Hvordan får man besøg af naturagenterne?

- Slå jer sammen fra 2-4 grunde i et område
- Skriv en e-mail til odsherred@dn.dk med besked om hvem I er, og hvornår I kunne tænke jer at få besøg
- Så vender vi hurtigt tilbage med bekræftelse eller forslag til andre mulig tider
- Et besøg vil typisk vare en halv time per grund. Normalt vil der komme to agenter – som sætter pris på en kop kaffe eller te…
- Kontakt eventuelt jeres grundejerforening og få dem til at koordinere

HVORDAN VI FORMIDLER

Vil du gøre det godt for fuglene…?

Så sørg for:

- **Masser af insekter**
- **Masser af bær**

Mange småfugle spiser insekter om sommeren og bær om vinteren

Vil du gøre det godt for insekterne…?

Græshopper tåler ikke græsslåning

»Græshopper kan simpelthen ikke tåle, at der bliver slået om sommeren.

De bliver knust i plæneklipperen«,

siger biolog Jens Reddersen fra Nationalpark Mols Bjerge.

Det samme gælder mange andre insekter.

Lille lynggræshoppe er kritisk truet i Danmark…

Foto: Hjalte Kærby

Vil du gøre det godt for insekterne…?

Kræsne sommerfugle

Sommerfuglene skal bruge nektar – og planter til deres larver.

Larverne er typisk meget kræsne – lever måske kun på en slags plante

Her er det Almindelig Blåfugl på larvens foderplante Kællingetand

Foto: Georg Larsen

Vil du gøre det godt for insekterne…?

Bierne kan også være kræsne

Nogle vilde bier lever kun på en slags planter…

Blåhat jordbi lever kun af nektar og pollen fra Blåhat

Foto: Ole Martin

Vil du gøre det godt for blomsterne…?

Skab næringsfattig jord

De spændende vilde planter kræver næringsfattig jord.

Gennem millioner af år har mange vilde planter lært at klare sig på mager jord.

De bliver faktisk overvokset på den 'velgødede jord'…

Her vilde Stedmoder-blomster – vært for bl.a. Perlemorssommerfugle.

Foto: Henrik Grüttner

Nogle vigtige elementer i den vilde natur

HVORFOR OG HVORDAN

- Skab blomstrende områder ved at lade græsset stå

Masser af blomster i den sjældent klippede vejkant
Her blomstrende Ranunkel/'Smørblomst' og Torskemund på vej

Hvorfor

Fordi dér hvor man ikke slår græsset tæt vil der med tiden opstå et blomstrende område

(– eller en 'planteskole' se senere).

Du får både noget smukt at se på, og du gavner naturen, f.eks. i form af hjælp til sommerfugle og bier.

- Skab blomstrende områder ved at lade græsset stå

Her en smuk beplantning af Dagpragtstjerne – som garanteret ikke havde udviklet sig hvis græsset var blevet slået tæt.

Hvordan

Vælg et område hvor græsset får lov at vokse.

Slå det vilde græs en enkelt gang i sæsonen, efter at blomsterne har smidt frøene. Så har du automatisk frø til næste sæson i jorden.

Slå det i en højde på 10-15 cm.

Det er vigtigt, at du fjerner det afklippede, for ellers bliver det til gødning til de grove græsser, som udkonkurrerer de vilde planter.

- Tag godt imod selvsåede træer og buske og værdsæt de hjemmehørende arter

Her et eksempel på hvordan der er opstået et helt buskads af forskellige buske og træer, der hvor græsset ikke er slået i nogen år. Nu skal det bare vælges hvilke vækster, man vil beholde.

Hvorfor

Fordi området, du lader være i fred, vil give opvækst af buske og træer, som er veltilpassede til netop din grund.

Og fordi de hjemmehørende arter er værter for mange forskellige insekter mv.

- Tag godt imod selvsåede træer og buske og værdsæt de hjemmehørende arter

Her ses det tydeligt hvordan der opstår en hel lille planteskole hvor træerne er fældet – hvis man lader være med at slå græsset.

Hvordan

Ved at udnytte den 'planteskole', som naturligt opstår i områder der får lov at passe sig selv.

En gang eller to om året kan man gå 'planteskolen' igennem og fjerne de uønskede vækster.

- Skab en smuk og varieret beplantning ved at beskære og fælde mens træer og buske stadig er smukke

Et grantræ med grenene i behold hele vejen ned er lidt af en sjældenhed…

Hvorfor

Fordi en af værdierne ved fritidshusgrundene er den mosaik af højt og lavt, tæt og åbent, hvor forskellige planter kan trives, og der dermed kan leve mange forskellige insekter, som igen er føde for mange forskellige slags fugle.

Planter har deres naturlige højde, og hvis man arbejder MED deres foretrukne højde i stedet for IMOD, sparer man meget arbejde.

- Skab en smuk og varieret beplantning ved at beskære og fælde mens træer og buske stadig er smukke

Hvordan

Ved hele tiden at være opmærksom på om de prioriterede buske og træer har gode vilkår.

Det handler både om, at andre vækster ikke skader dem, og om lys og luft.

Her er det blevet lidt tæt. Det skal vælges om grantræet skal reddes, eller om det er de løvfældende buske der have mere luft. Hvis du gerne vil have smukke buske og træer. Naturen er ligeglad. Buskadset er et vældig godt skjul for fugle og kryb…

- Bekæmp de invasive arter:
  - Rynket Rose
  - Japansk pileurt + Kæmpe-Pileurt
  - Kæmpe Bjørneklo
  - Tusindtop
  - Pilebladet Spiræa
  - Canadisk Gyldenris
  - Glansbladet Hæg
  - Kæmpe-Balsamin
  - Gyvel

Hvorfor

Fordi disse arter vokser ubehersket og overvokser de øvrige planter.

Typisk er de indført fordi de er smukke, vokser godt og ikke har naturlige fjender her i DK.

Bekæmp de invasive arter

Eksempel: Rynket Rose

- Slåning helt ned til rødderne - mindst 6-8 gange i vækstsæsonen
- Riv planterne op flere gange i løbet af sæsonen
- Riv nyspirede planter op

NB: Slåning få gange i sæsonen stimulerer bare rodvæksten – så de breder sig yderligere…

Hvordan

Generelt:

Undgå at de danner og smider frø

Fjern planterne – igen og igen…!

Så der ikke kan opbygges næring i rodnettet

Fjern rødderne!

Mest effektivt – og mest besværligt…

- Hold naturen sund ved at undgå fremmed jord, kunstgødning og sprøjtemidler

Hvorfor

De fleste **ukrudts- og skadedyrsmidler er skadelige** for såvel grundvandet som for dine muligheder for en rigere natur på din grund.

Kunstgødning vil medvirke til at de grådige planter som Brændenælde og Skvadderkål får gode vilkår – og så er det slut med den naturlige beplantning.

'Muldjord' vil ofte være meget næringsrigt og fyldt med frø af planter som slet ikke hører til…

Her har man i bedste mening lagt 'muld' på et sivedræn. Resultatet er uhæmmet vækst af Brændenælder, Canadisk Gyldenris og andre grådige planter.

- Hold naturen sund ved at undgå fremmed jord, kunstgødning og sprøjtemidler

Hvordan

Fjern næring fra din grund, ved at samle græs og andet afklip og køre det væk.

Så vil problemerne med de grådige planter gradvis forsvinde.

I stedet får man de naturlige planter – det som nogen kalder 'ukrudt', men som vi kalder '**natur**'!

Ideer til makeover-projekter:

- Sanering af fællesarealer
  - med rydning af invasive arter og løbende pleje (som Stenlejerne)

- Indhegning af fællesarealer,
  - så der kan etableres græsning…

- Retablering af søer/vandhuller
  - ved fjernelse af bevoksning og eventuel uddybning

  NB: Husk at søge kommunen om dispensation for §3-beskyttelsen!

- Frilægning af rørlagte vandløb
  - Skal også aftales med kommunen

www.dn.dk/odsherred

TAK FOR NU